

عنوان نشست: آسیب‌شناسی روانی - اجتماعی طلاق

شناسنامه نشست	
واحد برگزارکننده نشست:	دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
مسئول نشست:	دکتر ابوالقاسم عیسی‌مراد (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)
تاریخ برگزاری نشست:	۱۳۹۷
اعضای هیئت علمی:	دکتر احمد برجعلی، دکتر علی تقی‌زاده (اعضای هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)
نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مرتبط:	دکتر حسن موسوی چلک (رئیس انجمن مددکاری ایران و مشاور ریاست سازمان بهزیستی)، آقای قیاسی (نماینده دادگستری استان تهران)
مسئله محوری نشست:	آسیب‌شناسی روانی - اجتماعی طلاق
سازمان‌های هدف توصیه سیاستی:	قوه قضائیه، وزارت آموزش و پرورش، سازمان شهرداری‌های کشور، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، سازمان بهزیستی کشور

چکیده مباحث طرح‌شده:

نشست تخصصی آسیب‌شناسی روانی - اجتماعی طلاق که به دبیری دکتر ابوالقاسم عیسی‌مراد برگزار شد، ابتدا دبیر نشست اهداف کلان و جزئی مربوط به نشست را مطرح و ضمن بیان مسئله و آمار موجود و آسیب‌های مرتبط و طراحی سؤالاتی برای هر یک از اعضای علمی و اجرایی نشست به تمرکز بر موضوع طلاق پرداخت، همچنین به علت‌شناسی موضوع طلاق با رویکرد ابعادی با تمرکز روانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، معنوی ... پرداخته شد. همچنین اشاره شد مشکل کجاست؟ چرا بحران طلاق این گونه در کشور رو به افزایش است؟ آیا روان‌شناسان، جامعه‌شناسان، حقوق‌دانان، مددکاران، سازمان‌های مرتبط مانند قوه قضائیه، وزارت کشور، بهزیستی و امثال آن نمی‌توانند در پیشگیری از این بحران کمک کنند.

نشست با این سؤالات شروع و هر یک از اعضای علمی و اجرایی نشست به حوزه خود پرداختند. از منظر روان‌شناسی به ضرورت و لزوم تمرکز بر اختلالات روان‌شناختی، از منظر مشاوره لزوم مشاوره قبل از ازدواج، از منظر قضائی قواعد و قوانین موجود و شرح عملکردی

که هم‌اکنون در سیاست کاری قوه قضائیه با سیاست پیشگیرانه است. از منظر حقوقی خلاءهای موجود در سهولت‌سازی طلاق و رفع این خلاءها اشاره شد. از منظر بهزیستی و مددکاری لزوم تمرکز بر مؤلفه‌های یاری‌رسانی و اقدامات پیشگیرانه و در صورت طلاق، اقدامات به‌سازی وضعیت موجود.

نتیجه‌گیری این نشست توسط دکتر ابوالقاسم عیسی مراد مورد بررسی قرار گرفت که در پیشنهادهای سیاستی اشاره خواهد شد.

مسئله محوری:

بررسی و تحلیل چالش‌ها، آسیب‌ها و اختلالات روانی-اجتماعی مسئله و بحران طلاق و ارائه راهکارهای عملی و کاربردی برای فراگیران و پاسخ به سؤالات و ابهامات در این حوزه که منجر به راه‌گشایی برای پیشگیری در این موضوع می‌باشد.

توصیه‌های سیاستی:

۱. ارائه خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناسی قبل از دواج با مسئولیت دانشگاه علامه طباطبائی به کسانی که در شرف ازدواج هستند. همچنین، آموزش و مشاوره‌های لازم با تمرکز بر الزامی کردن مشاوره قبل از دواج به عنوان یک رویکرد پیشگیرانه.
۲. آموزش متولیان و مربیان آموزش‌های مشاوره قبل از ازدواج و آموزش‌های پیشگیرانه طلاق که شامل طلاق‌های زودرس، غیر منطقی و آسیب‌زا.
۳. الزامی کردن مشاوره‌های قبل از طلاق با توجه و تمرکز بر خدمات حرفه‌ای و تخصصی به‌صورتی که توسط مراکز و متخصصان قبل از هرگونه اقدام حقوقی مشاوره‌های لازم را دریافت نمایند.
۴. بازنگری در قوانین و آیین‌نامه‌هایی که طلاق سهل را تشدید می‌کند و رفع خلأهای موجود که منجر به آسیب‌زایی در حوزه خانواده و مشکلات و اعتقادات و تعارضات متعاقب آن می‌شود.

۵. آموزش تخصصی و حرفه‌ای روان‌شناختی به قضاتی که مسئولیت احکام طلاق را بر عهده دارند. نظر به اینکه کمک به قاضی برای تشخیص قاعده‌مند نسبت به عوامل بستر ساز طلاق و جدایی امری مهم است.
۶. انسجام بخشی به متولیان به‌طور سیستمیک، مراکز و مراجع مرتبط با پیشگیری از طلاق با تولی گری قوه قضائیه و شورایی بودن مصوبات و اجرایی کردن آن می‌تواند بخش عمده‌ای از مشکلات را پیشگیری کند.
۷. بازنگری مراکز و کلینیک‌های روان‌شناسی و مشاوره با هدایت مراجع متخصص و با محوریت دانشگاه علامه طباطبائی. ارزیابی مراکز و کلینیک‌های مشاوره‌ای که با تمرکز بر علم و حرفه می‌تواند با به‌روز کردن پتانسیل موجود محل امنی برای جامعه هدف باشد.
۸. برگزاری همایش‌های ملی آسیب‌شناسی روانی - اجتماعی طلاق: بررسی شاخص‌های بومی تعیین‌کننده در ایجاد مشکلات برای ازدواج صحیح و مشکلات متعاقب آن یا یافتن چالش‌های موجود و راهکارهای برون‌رفت از آن بر اساس مطالعات بین‌المللی و تطبیقی و ارائه به سازمان‌های ذی‌ربط.
۹. انعقاد تفاهم‌نامه‌هایی فی‌مابین دانشگاه و قوه قضائیه و تنظیم قرارداد در مورد ارائه خدمات تخصصی به متولیان موضوع طلاق و ارائه راه کارهای مرتبط به آنان.
۱۰. انسجام معنادار علوم بین‌رشته‌ای مانند جامعه‌شناسی، حقوق و مددکاری با محوریت روان‌شناسی در کنار هم با نگاه به بحران طلاق به‌صورت ابعادی می‌تواند پیشگیری معناداری را ایجاد نماید.
۱۱. کنترل مراکز غیر تخصصی و گاهی بدون مجوز که مشاوره‌های حقوقی با هدف تحمیل طلاق انجام می‌دهند، ایجاد روش امن برای خانواده‌ها ایرانی به وجود می‌آید.
۱۲. کنترل مراکز و موسسه‌ها غیر تخصصی و غیر حرفه‌ای که خدمات مشاوره‌ای بدون مجوزهای لازم را ارائه می‌دهند. بهترین روش اخذ مجوز از مراکز مورد تأیید مانند سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

۱۳. آموزش و به‌روزرسانی متخصصان مددکاری برای تسهیل در پیشگیری از طلاق با کمک از بهزیستی و انجمن مددکاری و سایر مراکز مرتبط این مهم است.
 ۱۴. استفاده از رساله‌های دکتری و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد در جهت کمک‌رسانی برای کاهش طلاق و نیز ارائه سفارش‌های لازم از سوی قوه قضائیه بی‌شک هم در حوزه بنیادین و هم در حوزه کاربردی نقش رسانه و پایان‌نامه‌ها و پژوهش‌های دانشگاهی جایگاه خاص و ویژه خود را داراست.
 ۱۵. حضور متخصصان روان‌شناسی در فرایند تصمیم‌گیری‌های کلان و اجرایی طلاق. تمرکز بر رویکردهای علمی مختلف در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌های کلان مؤثر و قابل توجه بود که دانشگاه نقش بنیادین در این عرصه را دارا می‌باشد.
 ۱۶. تهیه نرم‌افزارهای مرتبط به پیشگیری برای جامعه هدف و ارائه آن قبل از ازدواج برای مردم و متولیان آن‌ها.
 ۱۷. تهیه کتب، جزوات و بروشورهای مرتبط به جامعه هدف و متولیان آن‌ها در قالب یک اقدام علمی و تخصصی توسط دانشگاه.
- به‌طور کلی، نظر به برگزاری نشست تخصصی برای حل مشکلات کشور بر آن هستیم به‌طور عملیاتی با همراهی توأمان دانشگاه و سازمان‌های مرتبط گام‌های مؤثری در رفع این معضل و بحران اجتماعی داشته باشیم.